

KOSGEB İL MÜDÜRÜ GÖKHAN AKAYDIN İLE KOSGEB'İN YAPISINI, KAPSAMINI VE DESTEKLERİNİ KONUŞTUK...

Röportaj: Gamze AVCI

Fotoğraf: Büşra DALOĞLU

Sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

İsmim Gökhan Akaydın. 1977 yılı Muş doğumluyum. Uluslararası İlişkiler Bölümünde lisans ve yüksek lisans yaptım. Yönetim Bilimleri alanındaki doktora çalışmasını da ders dönemi bittikten sonra yarıda bıraktım. Evli, 2 çocuk babasıyım. Yaklaşık 2,5 yıl önce Konya'dan Muğla'ya geldim. 1,5 yıldır da KOSGEB Muğla İl Müdürü olarak görev yapmaktayım.

KOSGEB'in kuruluşundan bahsedebilir miyiz?

KOSGEB 1990 yılında eski adıyla Sanayi Bakanlığının ilgili kuruluşu olarak hayata geçmiş bir kamu kurumudur. Önceleri sadece sanayi işletmelerine destek veren bir yapıdayken, 2008 yılında yapılan kanun değişikliği ile hizmet sektörünü de kapsama alanına almış, böylece destek süreç ve kabiliyetleri artmış bir kurumdur. 2009-2010 yıllarında 35 tane merkez müdürlüğü varken, şuanda 81 ilde 88 tane müdürlüğü olan tüm taşraya yayılmış bir yapıdadır.

KOSGEB'in şundaki mevcut destek programları nelerdir?

Şu an yaklaşık 11 tane program altında desteğimiz var. Ancak bunların hepsi Muğla'da aktif olarak kullanılmıyor. Muğla'da yoğun olarak kullanılan desteklerimiz Girişimcilik Desteği ve Genel Destek Programı. Bu iki destek programından işletmelerimiz yoğun olarak faydalanmaktadırlar. Muğla, nüfusuna oranla destek kullanma oranı yüksek illerden biri.

Sanayi şehri olmadığımız için, AR-GE İnovasyon Destek Programına maalesef talep olmuyor. Ancak Teknopark'ın açılmasıyla bir ivme kazanacağını umuyoruz. Bunun dışında çağrı esaslı KOBİGEL Destek Programımız var. Kurumumuz yılda 2-3 defa sektörel veya konu bazlı çağrılara çıkıyor. Daha önce adı Kobi Proje Destek Programıydı. O destek program sona erdikten sonra ismi KOBİGEL olarak değişti.

Muğla'da daha önce hiç bilinmeyen İş Birliği Güç Birliği diye bir programımız var. Bunu 2016 yılında işletmelerimize kullandık. Bu destek programında amaç, işletmelerin bir araya gelerek, bir güç oluşturmalarını sağlamak. Aynı veya benzer sektördeki işletmelerin ortak sorun ve ihtiyaçlarına, ortak çözüm önerileri getiren bir destek yapısı. Bu destek programından yararlanabilmek için en az 5 işletmenin bir araya gelmesi gerekiyor. 5 şirketin en az 3 tanesinin aynı sektörde olması, diğer 2'sinin de destekleyici sektörler içerisinde yer alması gerekiyor. Ama işletme orta yüksek ve ileri teknoloji alanındaysa, 3 tane işletme İş Birliği Güç Birliğinin üst kuruluşunu oluşturmak yeterli.

Bu program kapsamında 2016 yılında Bodrum'dan bir başvuruyu değerlendirdik. Kilit sektöründe faaliyet gösteren 5 tane işletme güçlerini bir araya getirerek yeni bir işletme kurdular. Firmanın ismi Bodrum Barel. İşletmeye destek verdik. Faaliyetlerine devam

ediyorlar. Hem yurt içi piyasaya hem yurt dışı piyasaya çalışan bir firma. Şuan işleri gayet iyi gidiyor. Umarım bu diğer firmalara da örnek olur ve bu anlamda yeni başvurular gelir.

Muğla'da şimdiye kadar yararlanılan diğer destek programları nelerdir?

2016'nın ortalarında Türkiye genelinde Acil Destek Kredi Programımız açıklandı. Doğal afete uğramış ve imalat alanında çalışan işletmelerin faydalanabilmesini kapsayan bir destek programıydı. Bodrum'da sel felaketine uğrayan bazı firmalar bundan yararlanabildi. Daha sonra Aralık 2016'da 50 Bin TL 0 Faizli Kredi Destek Programı açıklandı. Bu da Türkiye genelinde yaklaşık 15 bin firmaya kullandırıldı. TÜİK'ten alınan verilerle illerdeki işletme sayılarına göre bir oranlama yapıldı. Buna kapsamında Muğla'da 266 işletme bu destekten yararlandı. Desteğe gösterilen yoğun talep sonucunda Şubat 2017'de bu 50 Bin TL 0 Faizli Kredi Destek Programı tekrar açıklandı. Çünkü o dönemde Türkiye genelinde 245 bin başvuru vardı. Faydalanamayanlar ve daha önce başvuru yapamayanlar için bu başvuru süreci tekrar başladı ve 28 Şubat'ta açıklandı. Başvuru yapan 770.976 işletmeden 529.006 tanesi krediden yararlanma hakkına sahip olarak belirlendi. Kredi için belirlenen 2.500.000.000 TL bütçe çerçevesinde 460.167 işletme bu destekten yararlanma hakkı kazandı. Firmalar illerin nüfus oranına göre bu destekten faydalanacak. Verdiğimiz her 50 bin TL'lik kredi desteğinin devlete maliyeti 10,50 TL. 50 bin TL'yi banka veriyor. Biz sadece faizini öduyoruz bankaya. Burada risk bankada. Biz KOSGEB olarak size kredi faiz desteği veriyorum diyebiliriz ancak bankanın o krediyi vermeme hakkı da var.

Girişimcilik Destek Programı şu an ne durumda?

Girişimcilik Destek Programında 2015 ile 2016 arasında verilen destek tutarı bazında % 100'ün üzerinde bir artış sağladık. Tüm destekleri hesaba katarsak 2015 ile 2016 arasında % 129'luk bir artış var. 2014-2015-2016 sürekli bir artış trendi seyrediyor. Hem destek rakamlarında, hem de ulaşılan işletme sayılarında iyiye doğru bir gidiş hakim. Verdiğimiz eğitimler yıldan yıla artıyor. Bununla doğru orantılı olarak girişimci sayımızda artıyor. 2016 yılında Muğla il genelinde 1764 kişiye girişimcilik eğitimi verdik. 303 tane yeni işletme kuruldu ve destekten yararlandı. Elbette bu eğitim sürecindeki en büyük sıkıntı, işini kuracak doğru insanı seçip onlara eğitim vermek. Bu yüzden de destekten yararlanan sayısı eğitim alan kişi sayısına göre biraz düşük. Ancak girişimci sayısı Muğla'nın nüfus sayısına ve hizmet verdiği alanlar itibarıyla normal. Eğitim sayımız fazla olmasına rağmen sürekli yeni talep alıyoruz. Bu talebi karşılayabilmek adına İŞKUR, Ticaret Sanayi Odaları ve Esnaf Odaları ile birlikte yeni eğitimler düzenlemeye devam ediyoruz. Bu eğitimler her sene katlanarak devam edecek.

Bu 303 yeni işletmede ağırlıklı olan sektörler nelerdir?

Bu konuda yaptığımız istatistiksel bir çalışma yok. Ancak, Muğla'nın yapısı ile doğru orantılı olarak işletmelerimiz genelde hizmet sektörü ve turizm alanında faaliyet gösteriyorlar. Muğla sanayi şehri olmadığı için imalatçı girişimci sayımız oldukça az.

KOSGEB'in sınırlılıkları neler? Hangi sektörler destek kapsamı dışında kalıyor?

2009 yılında alınan bir Bakanlar Kurulu kararı ile KOSGEB'in desteklediği alanların çerçevesi çizilmiş durumda. Tarım ve hayvancılık, sağlık, spor, eğitim hizmetleri, Avukatlık bürosu, muhasebe bürosu gibi serbest meslek erbablığı KOSGEB'in desteklediği alanların dışında kalıyor. KOSGEB bunların dışında kalan sektörlerin neredeyse tamamını destekliyor.

Girişimcilik Eğitimlerinin süreci nasıl işliyor?

Girişimcilik Eğitimi almak isteyen bir kişinin öncelikle eğitim almak istediği kurum ile iletişime geçmesi ve bir ön kayıt oluşturması gerekiyor. Bu İŞKUR, Ticaret Odası veya Esnaf Odası olabilir. Daha sonra kosgeb.gov.tr internet sitemizde eğitim duyuruları bölümünü takip etmeleri gerekiyor. Oradan kendi buldukları mekana uygun tarih aralığındaki eğitimleri seçerek doğrudan o eğitimlerle ilgili başvurularını yapacaklar. Sonrasında başvuru yapan kişiler mülakata çağrılacak. Belli bir seçmeye tabi tutulduktan sonra, 32 saatlik 4 gün süren bir eğitim alacaklar. Eğer kişi, derslere %80 devam mecburiyetini yerine getirmiş yani aktif olarak katılım sağlamışsa girişimcilik sertifikasını alıyor. Sonrasında iş planı sunma aşamasına geçiliyor. Burada değinmemizde faydalı olan bir durum var. Mayıs 2016'da, 1 Şubat 2017'den itibaren geçerli bir mevzuat değişikliği oldu. Daha önceden vatandaşa diyorduk ki "Eğitimini al, sertifikanı al, işini kur öyle gel." Şimdi sistem değişti. Diyoruz ki "Eğitimini al, sertifikanı al, iş planıyla gel, kurula gir, kuruldan sonra işyerini kur." Kuruldan sonra da 90 gün bir süre veriyoruz vatandaşa. 90 gün içerisinde işletmesini kurup, evraklarını hazırlayıp, bize gelip destek sürecini başlatmasını istiyoruz. Destek programı 2017 yılı sonuna hem yeni sistem hem de eski sistem şeklinde devam edecek.

Bu değişikliğin gerekçesi nedir?

Önceden şöyle bir durumla karşılaşıyorduk; Vatandaş eğitimini almış işletmesini kurmuş ama desteklenemeyecek durumda. Bu durumda gelip, kurulda reddedildiğinde ekonomik açıdan zor duruma düşüyordu. Şimdi, projesini hazırlayıp, kurula gelip, kurulda ret veya kabul kararından sonra önünü çok daha rahat bir şekilde görebilecek. Ekonomik anlamda, kendi kendini KOSGEB'den destek alacağım diye şartlayıp, zor duruma düşmeyecek. Girişimci adaylarının önlerini daha rahat görebilmesi için böyle bir düzenleme yapıldı.

Eğitimlerin 9 günden 4 güne düşürülmesinin nedeni ne oldu?

Bunu hızlandırılmış bir kurs gibi düşünelim. 9 gün fazla bir süreydi. Bu eğitimler faydalı oluyor mu? Kesinlikle oluyor. En azından insanlara bir bakış açısı getiriyor. Ancak 9 gün uzun bir süre. Eğitimlere katılanların hepsi işsiz değil. Bir zaman ayırmak gerekiyor ve o zamanı minimuma indirmeye çalıştık. Hem eğitim süresini kısaltalım hem eğitim sayısını arttıralım diye kurumun böyle bir çalışması vardı. Bu nedenle eğitim süresi bir takım modüller çıkartılarak kısaltıldı.

Ticaret Odaları ve İŞKUR ile yapılan bu işbirliklerinin katkıları nelerdir?

Ülkemizdeki en önemli meslek örgütleri Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Esnaf Sanatkar Odaları. Bilgilendirme ve eğitim çalışmalarının kurumsal çatılar altında yapılmasını istiyoruz. Bu düşüncemizdeki haklılığımızı ortaya koyan bir sürü olay gerçekleşti. Vatandaşları, birtakım derneklerin veya vakıfların insafına terk etmeden, hesap verebilecek kurumsal

yapılarla bu yola devam etmek istiyoruz. O yüzden yaptığımız çalışmalarda tercihimiz, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Esnaf ve Sanatkarlar Odaları. Biz zaten bütün çalışmalarımızı bu kurumlarla birlikte sürdürüyoruz.

Girişimcilik Eğitimlerinin şuan ki destek rakamları nedir?

Şuanda girişimcilere 50 Bin TL hibe 100 Bin TL'ye kadar 0 faizli kredi veriyoruz. Bu 50 Bin TL'lik hibenin 18 bin TL'sini makine ve teçhizat için veriyoruz. 2 bin TL'sini işletme kuruluş giderleri için veriyoruz. 30 Bin TL ise 2 yıl boyunca çalıştıracakları personel ve işyeri kiralari kapsamında veriliyor. Ama girişimcinin şunu söyleme hakkı var: "Benim makine ihtiyacım daha fazla, kira-personel giderim düşük. Benim makine teçhizatımı arttırın. Kiradan düşürün." O zaman eğer kurul uygun görürse makine teçhizatına %50 artırım yaparak 27 bin TL'ye çıkartılabiliyor. Ama bu durumda kira-personel gideri 30 Bin TL'den 21 Bin TL'ye düşüyor. Toplam üst rakam 50 bin TL değişmemek kaydıyla kendi içerisinde değişiklik yapabiliyoruz. Bunu dışında "Verilen hibe tutarı yetmedi. Ben daha fazla makine teçhizatı almak istiyorum diyor ise o zamanla kefalet / teminat mektubu karşılığında 100 bin TL'ye kadar kredi kullanılabiliyor. Ödemesi, destek süreci başladıktan 30 ay sonra başlıyor ve 8 eşit taksitte 3'er aylık dönemler halinde gerçekleştiriliyor. Yani geri ödeme süresi toplamda 54 ay oluyor.

Biraz da Genel Destek Programına değinebilir miyiz?

Genel destek programı proje temelli bir destek programı değil. Burada firmanın başvurup alabileceği destekler var. Genel olarak Muğla'da kullandırdığımız genel destek programı altında ki destekler arasında, fuarlarda stant açan firmalara verdiğimiz fuar desteği var. En yoğun olarak verdiğimiz desteklerden nitelikli eleman desteği var. nitelikli eleman desteğinde bir değişiklik yapıldı. Daha önce diyorduk ki "En az dört yıllık üniversite mezunu personel çalıştırırsanız bu desteği alabilirsiniz." Bu aşağıya çekildi. Şuanda 2 yıllık üniversite mezunu personel çalıştırıldığı zamanda bu destekten faydalanabiliyor. Bunların dışında katalog-tanıtım desteklerimiz var. İlk defa ihracat yapan işletmelere verdiğimiz lojistik desteğimiz var. Test, analiz, kalibrasyon desteğimiz var. İşletme bir ürün üretiyordur, akredite kurumlara testler yaptırması gerekiyordur. Bu testlerle ilgili KOSGEB olarak destek veriyoruz. İşletmeyle ilgili veya üretilen ürün ile ilgili TSE veya ISO gibi belgeler alınması gerekiyordur. Bu kapsamda yaptıkları belge masrafiyle ilgili destek veriyoruz. İşletme ihtiyaçlarına yönelik olarak aldıkları eğitimler için destek veriyoruz. Danışmanlıklar için destek veriyoruz. Enerji verimliliği ile ilgili yaptıkları etüt çalışmaları için destek veriyoruz.

Odamız üyelerine yada girişimci adaylarına tavsiyeleriniz var mı?

KOSGEB'in eğitim ve çalışmalarını internet sayfamızın duyurular bölümünden takip etsinler. Yeni girişimci adaylarına özellikle tavsiyemiz, fizibilite çalışmalarını çok hassas bir şekilde yapsınlar. Piyasayı iyi araştırınsınlar. Eğitimlere katılanlar, eğitimlerini iyi takip etsinler ki daha sonra iş planlarını kendileri yazabilsinler. Çünkü biz bu iş planlarına çok önem veriyoruz. İş planları da oldukça sadeleştirildi. Eskisi kadar zor değil. Kendi işlerini kendileri yapsınlar. Burada karşımıza geldikleri zaman kendilerini kendi cümleleriyle ifade edebiliyor olsunlar. Çünkü KOSGEB destek ve süreçleri, dışardan yardım almadan rahatlıkla yapabilecekleri, karmaşık olmayan bir yapıda. Biz vatandaşın kendi söküğünü kendisinin dikmesini istiyoruz.

Hata yapmaktan ve hak mahrumiyetine uğramaktan korkuyorlar. Arasınlar, sorsunlar, mail atsınlar, gelsinler ama yeter ki kendileri yapsınlar. Araya başka kimseleri sokmasınlar.

Bu konuda dolandırıcılık ve suiistimaller yaşanıyor...

Ne yazık ki bunlarla sürekli karşılaşıyoruz. O yüzden vatandaşımızın, girişimci adaylarımızın, girişimcilerimizin, işletmelerimizin, firmalarımızın kesinlikle uyanık olmaları gerekiyor. Herhangi bir şekilde bir mesajdan, telefonda şüphelendikleri zaman bunları bizimle paylaşsınlar. KOSGEB’de her firmanın bir ilgili uzmanı vardır. KOSGEB’in destek sayfasına girdiği zaman sağ üst köşesinde yazar. Eğer arayan o sorumlu uzman değil ise onun dışında hiç kimsenin sözüne irtibat etmesinler. Çünkü bu sürekli suiistimale uygun bir durum. Sonuçta devlet vatandaşa bir destek veriyor ve vatandaş doğal olarak bundan faydalanmak istiyor. Bunu suiistimal etmek isteyen çok fazla yapı var. Bunlar çok basit yapılar değil, gayet iyi organize olmuş ve yasal boşlukların farkında olarak bu işin içine girmiş durumdadır. KOSGEB ile bir durum olduğunda sadece ilgili uzmanı arar. Onun dışında gelen mesajlara ve maillere itibar etmesinler.

Teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.